

Sygn. akt VII U 1444/16

WYROK

uzupełniający

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2017 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Małgorzata Nakielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 września 2017 r. w Warszawie

sprawy I. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania I. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 27 lipca 2016 r., znak: (...)

uzupełnia wyrok z dnia 1 czerwca 2017 r. wydany w sprawie VII U 1444/16 w ten sposób, że po punkcie 3. wyroku dodaje punkt 4. w brzmieniu „stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w wypłacie świadczenia.”

UZASADNIENIE

Decyzją z 27 lipca 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił ubezpieczonej I. M. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z 11 lipca 2016 r. uznała, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy. Rozstrzygnięcie decyzji organ rentowy oparł na przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (decyzja, k. 42 a.r.)

I. M., działając przez profesjonalnego pełnomocnika, w dniu 13 września 2016 r. złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. odwołanie od ww. decyzji. Odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a ponadto o zasądzenie od ZUS na rzecz odwołującej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych oraz o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów wskazanych w odwołaniu na okoliczności w nim przytoczone (odwołanie, k. 2-7a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 września 2016 r. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że odwołująca została w toku postępowania skierowana na badanie do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z 11 lipca 2016 r. nie stwierdziła u niej niezdolności do pracy. Na tej podstawie decyzją z 27 lipca 2016 r. organ rentowy odmówił jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (odpowiedź na odwołanie, k. 53-53 a.s.).

Wyrokiem z dnia 1 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję organu rentowego w przedmiocie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz orzekł o kosztach postępowania (wyrok Sądu Okręgowego wraz z uzasadnieniem, k. 169, 174-179 a.s.).

Wnioskiem z dnia 6 czerwca 2017 r. pełnomocnik I. M., w oparciu o art. 351 § 1 k.p.c., wniósł o uzupełnienie niniejszego wyroku o rozstrzygnięcie w przedmiocie ustalenia, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu odwołującej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (wniosek o uzupełnienie wyroku, k. 171-172 a.s., koperta w której został przesłany wniosek k. 173).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca I. M., ur. (...), 31 maja 2016 r. złożyła w organie rentowym wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy (wniosek, k. 1-4 a.r.).

Złożenie wniosku zainicjowało postępowanie administracyjne przed ZUS. W toku postępowania wyjaśniającego odwołująca została skierowana na badanie lekarskie przez Lekarza Orzecznika ZUS, który po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej, orzeczeniem z dnia 17 czerwca 2016 r. stwierdził, że nie jest ona niezdolna do pracy. W uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że na podstawie badania klinicznego oraz badań neuroobrazujących stwierdzono u odwołującej przewlekłą schorzenie układu: kostnowązowego, nerwowego, krążenia, oddechowego i endokrynnego, z obecnym deficytem niepowodującym długotrwałej niezdolności do pracy. W ocenie Lekarza Orzecznika ZUS naruszona sprawność organizmu nie uniemożliwia odwołującej wykonywania pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji, zatem brak jest podstaw do orzeczenia niezdolności do pracy (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS, k. 20 a.r.).

W związku z wniesieniem przez odwołującą sprzeciwu od powyższego orzeczenia sprawa została skierowana do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z 11 lipca 2016 r. uznała, że odwołująca nie jest niezdolna do pracy. Komisja Lekarska wskazała, że po przeprowadzeniu badania lekarskiego oraz zapoznaniu się z dokumentacją zawartą w aktach sprawy

należy stwierdzić, iż aktualne zaawansowanie schorzeń odwołującej nie narusza sprawności organizmu w stopniu dającym podstawę do orzeczenia długotrwałej niezdolności do pracy (orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS, k. 25 a.r.).

W oparciu o powyższe orzeczenie organ rentowy 27 lipca 2016 r. wydał decyzję, mocą której odmówił I. M. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (decyzja, k. 42 a.r.).

W związku z niekorzystną decyzją organu rentowego I. M. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym postępowanie sądowe (odwołanie, k. 2-7a.s.).

W opinii z 26 listopada 2016 r. biegli sądowi z zakresu neurologii R. Z., chorób wewnętrznych E. P. oraz z zakresu medycyny pracy D. M. rozpoznali u odwołującej padaczkę napadów częściowych złożonych z wtórnym uogólnianiem się napadów, nadciśnienie tętnicze, astmę oskrzelową, niedoczynność tarczycy, przewlekły zespół bólowy w odcinku lędźwiowym kręgosłupa, otyłość. Biegli wskazali, że stwierdzone u odwołującej schorzenia i stopień ich klinicznego nasilenia powodują częściową niezdolności do pracy zarobkowej istniejącą od 31 maja 2016 r., tj. od dnia złożenia wniosku o przyznanie prawa do renty na okres 24 miesięcy. W uzasadnieniu biegli zaznaczyli, że w czerwcu 2015 r. u odwołującej rozpoznano padaczkę o morfologii napadów częściowych złożonych, powtarzalnych, z występującymi sytuacjami pełnej utraty przytomności i upadkami, których sama odwołująca się nie pamięta, ale które były obserwowane przez jej dzieci. Biegli wskazali z dużym prawdopodobieństwem, że są to wtórne uogólnienia napadów częściowych. Nadto biegli podali, że odwołująca dodatkowo obciążona jest schorzeniami kardiologicznymi w postaci nadciśnienia tętniczego, jest obserwowana w kierunku kardiomiopatii oraz stwierdzono u niej otyłość dużego stopnia. Na funkcje lokomocyjne mają wpływ bóle dolnego odcinka kręgosłupa oraz bóle kończyn dolnych lokalizowane przez badaną w zakresie stawów kolanowych i biodrowych. Biegły z zakresu neurologii nie stwierdził cech

uszkodzenia obwodowego układu nerwowego. W zgodnej opinii biegli uznali, że odwołująca jest obecnie częściowo niezdolna do wykonywania pracy zarobkowej na okres 24 miesięcy od 31 maja 2016 r. (opinia łączna biegłych sądowych z neurologii, chorób wewnętrznych i medycyny prac, k. 94-96.).

W łącznej opinii uzupełniającej z 24 marca 2017 r. biegli sądowi specjaliści chorób wewnętrznych E. P., neurolog R. Z. oraz specjalista medycyny pracy D. M. wskazali, że potwierdzili u odwołującej rozpoznanie padaczki napadów złożonych częściowych wtórnie uogólniających się. W leczeniu farmakologicznym od lipca 2015 r. zastosowano środki farmakologiczne L. 2 x 750 mg. We wrześniu 2016 r. zmieniono dotychczas stosowane leczenie farmakologiczne na A. i T. i to właśnie potrzeba kontroli efektów zmienionego leczenia farmakologicznego w warunkach Poradni Neurologicznej determinowała przyznanie odwołującej 24-miesięcznego okresu częściowej niezdolności do pracy. W zgodnej opinii biegłych rozpoznane schorzenie i stopień jego klinicznego zaawansowania nie pozwalały jej na kontynuowanie pracy w dotychczasowym charakterze stąd zasadne jest uznanie jej za częściowo niezdolną do pracy zarobkowej. Jednocześnie biegli wskazali, biorąc pod uwagę otwarty rynek pracy, że odwołująca się może pracować w warunkach, w których nie będą występować przeciwwskazania dla tego typu schorzeń (praca na wysokości, praca w porze nocnej, praca jednoosobowa, z prądem elektrycznym, z maszynami w ruchu, przy prowadzeniu pojazdów mechanicznych). Biegli wskazali, że stwierdzone u odwołującej nadciśnienie tętnicze, które nie daje powikłań narządowych, stan wydolności układu krążenia i układu oddechowego w aspekcie rozpoznawanej astmy, niedoczynność tarczycy wymagająca leczenia substytucyjnego, jak i dolegliwości bólowe dolnego odcinka kręgosłupa bez cech uszkodzenia obwodowego układu nerwowego nie wpływają na orzekanie (opinia uzupełniająca łączna biegłych z zakresu neurologii, chorób wewnętrznych i medycyny pracy, k. 142-143).

Wobec powyższych ustaleń wyrokiem z dnia 1 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 27 lipca 2016 r., znak:(...) w ten sposób, że w pkt 1 wyroku przyznał odwołującej I. M. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od dnia 31 maja 2016 r. do dnia 30 maja 2018 r., w pkt 2 w pozostałym zakresie oddalił odwołanie. W pkt 3 wyroku Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz odwołującej I. M. kwotę 360,00 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W ww. wyroku Sąd nie zawarł rozstrzygnięcia w przedmiocie ustalenia odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu odwołującej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (wyrok Sądu Okręgowego wraz z uzasadnieniem, k.169, 174-179 a.s.).

Wnioskiem z dnia 6 czerwca 2017 roku pełnomocnik odwołującej, w oparciu o art. 351 § 1 k.p.c., wniósł o uzupełnienie niniejszego wyroku o rozstrzygnięcie w przedmiocie ustalenia, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu odwołującej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (wniosek o uzupełnienie wyroku, k. 171-172 a.s.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o uzupełnienie wyroku jest zasadny i jako taki zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 351 § 1 k.p.c., strona może w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku, a gdy doręczenie wyroku następuje z urzędu - od jego doręczenia, zgłosić wniosek o uzupełnienie wyroku, jeżeli sąd nie orzekł o całości żądania, o natychmiastowej wykonalności albo nie zamieścił w wyroku dodatkowego orzeczenia, które według przepisów ustawy powinien był zamieścić z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2017 poz. 1383) - w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Przepis zawarty w zdaniu drugim art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej nakłada na Sąd przyznający prawo do świadczenia obowiązek zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. zarówno stwierdzającego taką odpowiedzialność, jak i jej brak. Brak takiego orzeczenia w sentencji wyroku zmieniającego decyzję i przyznającego prawo do świadczenia uzasadnia złożenie wniosku o uzupełnienie wyroku w tym zakresie (art. 351 § 1k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że wniosek pełnomocnika odwołującej o uzupełnienie wyroku został zgłoszony w ustawowo określonym terminie i zachodzą podstawy do jego rozpoznania.

Z art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej wynika, że jeżeli dla stwierdzenia uprawnień do świadczenia wymaga się wydania decyzji, termin do jej wydania biegnie od daty wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności, co dotyczy także ponownego ustalenia prawa do świadczenia. Przez wyjaśnienie "ostatniej niezbędnej okoliczności" trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Wyjaśnienie okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza dokonanie czynności mającej na celu ustalenie stanu faktycznego, czyli przeprowadzenie dowodów i ich ocenę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2017, poz.1778 ze zm.) określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00, OSNAPiUS 2002 Nr 20, poz. 501), a zatem w tym ostatnim przypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy odmawiając przyznania świadczenia naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego.

Sąd Okręgowy wziął ponadto pod uwagę pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 czerwca 2012 r. (III UK 110/11, Legalis), zgodnie z którym wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego lekarza orzecznika oddziału, stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe. Ponadto, zarówno lekarz orzecznik, jak i główny lekarz orzecznik oddziału, działają w ramach organu rentowego. Jeżeli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie, dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W wyroku z 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04 (OSNP 2005, nr 19, poz. 308) Sąd Najwyższy przyjął, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem zwłaszcza, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że organ rentowy decyzją z dnia z 27 lipca 2016 r., mając na względzie treści orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS, że odwołująca nie jest niezdolna do pracy, odmówił I. M. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W wyniku odwołania od tej decyzji Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 1 czerwca 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 31 maja 2016 r. do 30 maja 2018 r. Z uwagi na powyższe w sprawie koniecznym było ustalenie, czy obiektywnie nieprawidłowa decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była następstwem okoliczności leżących po stronie organu rentowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego należało uznać, że przedmiotowa decyzja została wydana w oparciu o błędną ocenę stanu zdrowia odwołującej dokonaną przez Lekarza Orzecznika ZUS i Komisje Lekarską ZUS. Jak wynika z ustalonego

w sprawie stanu faktycznego biegli sądowi wydający opinie o stanie zdrowia odwołującej, dysponowali taką samą dokumentacją medyczną, co organ rentowy. Na podstawie tej dokumentacji i badania odwołującej biegli wydali jednoznaczna opinię, że I. M. jest osobą częściowo niezdolną do pracy. Odwołująca w toku postępowania sądowego nie przedstawiła żadnych nowych dokumentów, żadnych nowych dowodów w sprawie, o których organ rentowy w trakcie postępowania administracyjnego nie wiedział lub nie mógł wiedzieć. Mając zatem na uwadze przywołane powyżej orzecznictwo Sądu Najwyższego stwierdzić należy, że skoro Lekarz Orzecznik i Komisja Lekarska ZUS mieli pełną dokumentację medyczną, która uzasadniała stwierdzenie niezdolności do pracy, a mimo to błędnie uznali, że odwołująca jest zdolna do pracy, to organ rentowy ponosi odpowiedzialność z tytułu wadliwej oceny stanu zdrowia odwołującej dokonanej na etapie postępowania przed ZUS.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej orzekł jak w sentencji.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

(...)